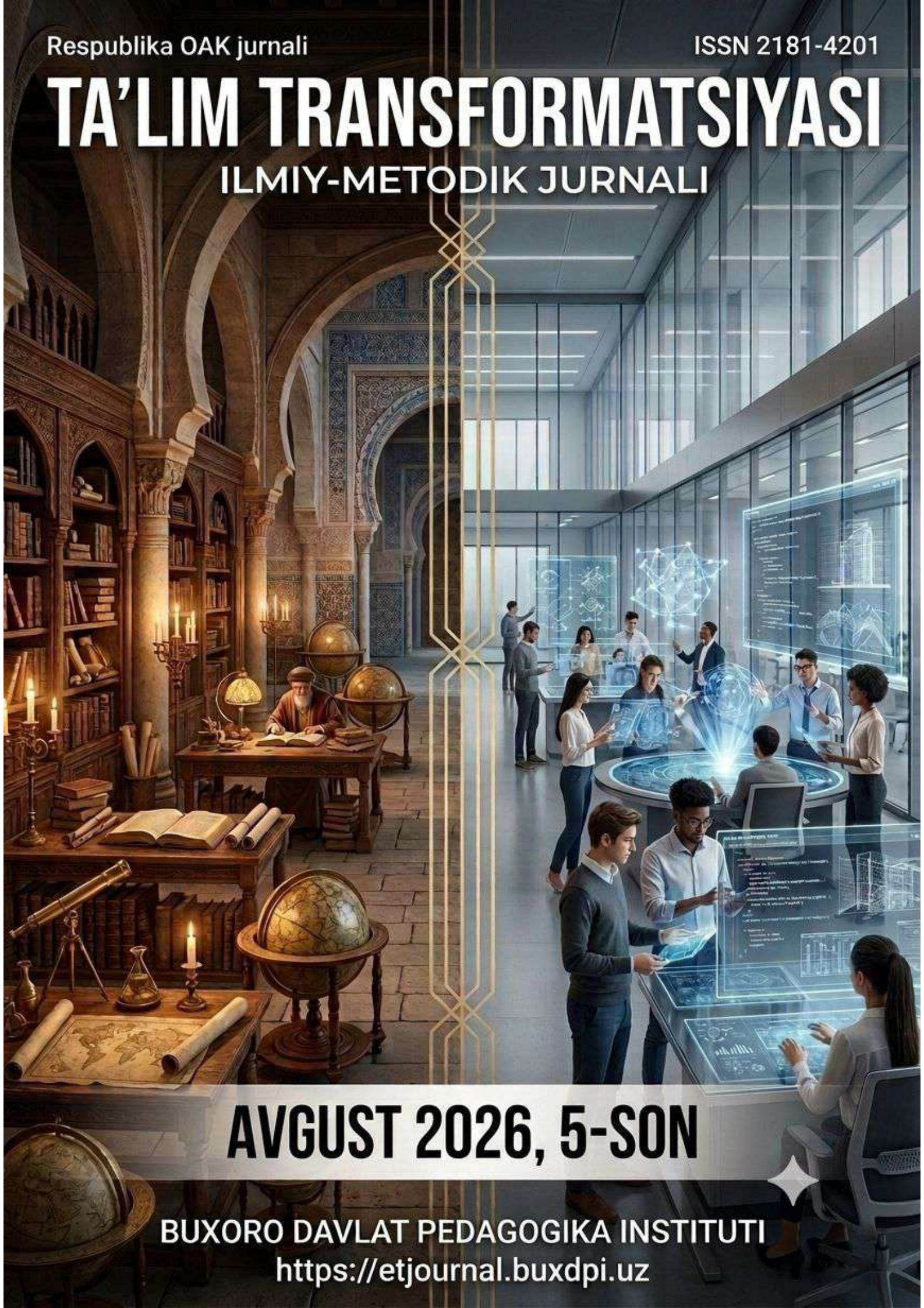

Respublika OAK jurnali

ISSN 2181-4201

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY-METODIK JURNALI

AVGUST 2026, 5-SON

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
<https://etjournal.buxdpi.uz>

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

№. 5

BUXORO – 2026

TILNI O'RGANISH JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKTNING KALIT JIHATLARI VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISH STRATEGIYALARI: RAQAMLI DAVR TILSHUNOSLIGINING YANGI UFQLARI

Boymurodova Nishona Yunus qizi,

Buxoro davlat pedagogika instituti, Chet tillar o'qitish metodikasi kafedrası, doktorant

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining til o'rganish jarayonidagi eng muhim jihatlari chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda SI asosidagi vositalarning talabalarda tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi roli, ularning individual o'quv trajektoriyalarini shakllantirishdagi ahamiyati hamda pedagogik jarayonga integratsiyalash usullari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, SI dan til o'rganishda to'g'ri va samarali foydalanish strategiyalari, mumkin bo'lgan muammolar va ularning yechimlari ilmiy asosda yoritiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, SI vositalari an'anaviy ta'lim metodlarini to'ldiruvchi kuchli qo'shimcha vosita sifatida xizmat qilishi mumkin, biroq ulardan foydalanish pedagogik bilim va tanqidiy yondashuv bilan uyg'unlashtirilgandagina maksimal samara beradi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, til o'rganish, raqamli ta'lim, adaptiv o'qitish, NLP, chatbot, avtomatik baholash, ta'lim texnologiyalari, individual yondashuv, pedagogik integratsiya.

КЛЮЧЕВЫЕ АСПЕКТЫ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ИЗУЧЕНИИ ЯЗЫКОВ И СТРАТЕГИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ: НОВЫЕ ГОРИЗОНТЫ ЛИНГВИСТИКИ ЦИФРОВОЙ ЭПОХИ

Боймуродова Нишона Юнус кизи,

Бухарский государственный педагогический институт, кафедра методики преподавания
иностранных языков, докторант

Аннотация. В данной статье проводится глубокий анализ ключевых аспектов технологий искусственного интеллекта (ИИ) в процессе изучения языков. Исследуется роль инструментов на основе ИИ в развитии навыков аудирования, говорения, чтения и письма у студентов, их значение в формировании индивидуальных учебных траекторий, а также методы интеграции в педагогический процесс. Кроме того, на научной основе освещаются стратегии правильного и эффективного использования ИИ в изучении языков, возможные проблемы и пути их решения. Результаты исследования показывают, что инструменты ИИ могут служить мощным дополнительным средством, дополняющим традиционные методы обучения, однако максимальная эффективность достигается только при гармонизации с педагогическими знаниями и критическим подходом.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языков, цифровое образование, адаптивное обучение, NLP, чат-бот, автоматическое оценивание, образовательные технологии, индивидуальный подход, педагогическая интеграция.

KEY ASPECTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LANGUAGE LEARNING AND STRATEGIES FOR ITS EFFECTIVE USE: NEW HORIZONS OF DIGITAL-ERA LINGUISTICS

Boymurodova Nishona Yunus qizi,

Bukhara State Pedagogical Institute, Department of Foreign Language Teaching
Methodology, Doctoral Researcher

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the key aspects of artificial intelligence (AI) technologies in the language learning process. The study examines the role of AI-based tools in developing learners' listening, speaking, reading, and writing skills, their significance in shaping individualized learning trajectories, and methods for integrating them into the pedagogical process. Furthermore, strategies for the correct and effective use of AI in language learning, potential challenges, and their solutions are elucidated on a scientific basis. The findings indicate that AI tools can serve as powerful supplementary instruments complementing traditional

teaching methods; however, they yield maximum effectiveness only when harmonized with pedagogical knowledge and a critical approach.

Keywords: artificial intelligence, language learning, digital education, adaptive learning, NLP, chatbot, automated assessment, educational technology, individualized approach, pedagogical integration.

Kirish. XXI asr ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jadal sur'atlarda kechmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim jarayonini tubdan o'zgartirib, yangi imkoniyatlar eshigini ochmoqda. Xususan, chet tillarni o'rganish sohasida SI vositalari an'anaviy darslik va o'qituvchiga qo'shimcha kuchli resurs sifatida maydonga chiqdi. Bugungi kunda ChatGPT, Google Gemini, DeepL, Grammarly, Duolingo kabi SI asosidagi platformalar millionlab foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatmoqda.

Biroq SI vositalarining keng tarqalishi bilan birga muhim savol tug'iladi: bu texnologiyalardan qanday qilib to'g'ri va samarali foydalanish mumkin? SI til o'rganishning qaysi jihatlarida eng katta foyda keltiradi va qayerda cheklovlariga ega? Bu savollar tadqiqotimizning markaziy muammosini tashkil etadi.

Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, SI texnologiyalari til o'rganish jarayoniga tobora chuqurroq kirib bormoqda, ammo ko'plab o'qituvchi va talabalar ulardan to'g'ri foydalanish bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega emas. Natijada, SI dan noto'g'ri foydalanish holatlari — masalan, yozma ishlarni to'liq SI ga topshirish, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarining susayishi kabi muammolar kuzatilmoqda.

Tadqiqotning maqsadi — SI texnologiyalarining til o'rganishdagi eng muhim jihatlarini aniqlash, ulardan samarali foydalanish strategiyalarini ishlab chiqish va ilmiy asoslangan tavsiyalar berish.

Adabiyotlar tahlili. Sun'iy intellektning ta'limdagi roli bo'yicha ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bu soha so'nggi besh yilda keskin rivojlandi. Luckin va boshqalar (2016) SI ning ta'limdagi perspektivalarini o'rganib, adaptiv o'qitish tizimlarining samaradorligini ta'kidlagan. Holmes va hamkasblar (2019) esa SI ning ta'limdagi etik va amaliy jihatlarini chuqur tahlil qilib, insoniy-mashinaviy hamkorlik modelini taklif etishgan.

Til o'rganish sohasida Godwin-Jones (2022) mobil SI ilovalarining chet til o'rganishdagi rolini tadqiq qilib, ularning tinglab tushunish va talaffuzni yaxshilashdagi samaradorligini isbotlagan. Kohnke va boshqalar (2023) ChatGPT ning yozma nutq ko'nikmalarini rivojlantirishdagi imkoniyatlarini o'rganib, uning grammatik xatolarni tuzatish, matn tuzish va ijodiy yozishda kuchli vosita ekanini ko'rsatishgan.

O'zbekiston kontekstida Abdullayev va hamkasblar (2023) SI texnologiyalarining ingliz tili o'qitishga integratsiyalash muammolarini o'rganishgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mahalliy sharoitda internet tezligi, o'qituvchilarning raqamli savodxonligi va o'quv dasturlarining moslashuvchanligi asosiy to'siqlar hisoblanadi.

Ammo mavjud tadqiqotlarda SI dan til o'rganishda to'g'ri foydalanish strategiyalari yaxlit tizim sifatida kam o'rganilgan. Ushbu maqola aynan shu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotda aralash (mixed-methods) yondashuv qo'llanildi. Miqdoriy komponent sifatida Buxoro davlat pedagogika instituti talabalaridan 120 nafari so'rovnoma jalb etildi. Sifatiy komponent sifatida 15 nafar ingliz tili o'qituvchilari bilan yarim tuzilgan intervyu o'tkazildi. Bundan tashqari, 2020–2025 yillar oralig'ida chop etilgan 45 dan ortiq xalqaro manbalar kontent-tahlil qilindi.

So'rovnoma Likert shkalasi (5 ballik) asosida tuzildi va talabalarining SI vositalaridan foydalanish tajribasi, ularning til o'rganish samaradorligiga ta'siri hamda duch kelgan muammolarni o'rganishga qaratildi. Intervyular tematik tahlil (thematic analysis) usuli yordamida qayta ishlandi.

Sun'iy intellektning til o'rganishdagi eng muhim jihatlar.

1. Adaptiv va individual o'qitish imkoniyatlari. SI texnologiyalarining eng muhim

jihatlaridan biri — har bir talabaning bilim darajasi, o'rganish tezligi va uslubiga moslashgan individual o'quv tajribasini yaratish qobiliyatidir. An'anaviy sinf sharoitida o'qituvchi bir vaqtning o'zida 20-30 talabaning individual ehtiyojlariga javob berishi qiyin. SI esa bu muammoni hal qiladi.

Masalan, Duolingo ilovasi foydalanuvchining javoblarini real vaqtda tahlil qilib, qiyinchilik darajasini avtomatik moslashtiradi. Agar talaba ma'lum grammatik mavzuda xato qilsa, tizim o'sha mavzu bo'yicha qo'shimcha mashqlar taqdim etadi. Bu usul "zone of proximal development" (Vygotsky, 1978) nazariyasiga to'liq mos keladi — talaba o'ziga mos qiyinchilik darajasida ishlaydi.

Tadqiqotimiz natijalari shuni ko'rsatadiki, so'rovga javob bergan talabalarning 78,3% i SI ning individual o'qitish imkoniyatlarini yuqori baholagan. Intervyu qatnashchilaridan biri ta'kidlaganidek, "har bir talabaning zaif tomonlarini aniqlab, aynan o'sha nuqtalarda ishlash imkoniyati — bu o'qituvchi uchun ham, talaba uchun ham katta yordam."

2. Nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish. SI asosidagi nutq aniqlash (speech recognition) va nutq sintezi (text-to-speech) texnologiyalari og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda inqilobiy o'zgarish yasadi. ELSA Speak, Google Translate ning talaffuz funksiyasi va ChatGPT ning ovoqli rejimi talabalarga istalgan vaqtda va joyda amaliyot qilish imkonini beradi.

Ayniqsa, gapirish ko'nikmasini rivojlantirishda SI chatbotlar muhim rol o'ynaydi. Talabalar jonli suhbatdosh topish qiyin bo'lgan holatlarda, SI bilan dialoglar o'tkazish orqali o'zlarini erkin ifodalash, xatolardan qo'rqmasdan gaplashish tajribasini orttiradilar. Bu psixolingvistik nuqtai nazardan "affective filter" (Krashen, 1982) ni pasaytiradi — talaba stress va xavotir hissiyotlaridan xoli holda mashq qiladi.

Tadqiqotimizda qatnashgan talabalarning 65,8% i SI chatbotlar bilan suhbatlashish orqali gapirish ko'nikmalari sezilarli yaxshilanganini ta'kidlagan. Biroq 34,2% i SI ning insoniy muloqotni to'liq almashtirilmassligini qayd etgan — bu muhim cheklov sifatida e'tiborga olinishi lozim.

3. Yozma nutq kompetensiyasini shakllantirish. SI texnologiyalari yozma nutqni rivojlantirishda ayniqsa kuchli vosita hisoblanadi. Grammarly, QuillBot, ChatGPT kabi vositalar grammatik xatolarni tuzatish, jumlar tuzilishini yaxshilash, lug'at boyligini kengaytirish va turli uslublarda yozish ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlarini taqdim etadi.

SI ning yozma nutqdagi eng muhim afzalligi — tezkor va batafsil qayta aloqa (feedback) berish qobiliyatidir. An'anaviy usulda o'qituvchi har bir talabaning yozma ishini tekshirish uchun ko'p vaqt sarflaydi, SI esa bir necha soniyada batafsil tahlil va tavsiyalar beradi. Bu "process writing" yondashuviga mos keladi, chunki talaba bir necha marta qayta yozish va har safar yaxshilangan natija olish imkoniga ega bo'ladi.

Biroq, muhim ogohlantirish: SI yordamida yozish va SI ga yozdirish o'rtasida fundamental farq bor. Tadqiqotimiz natijalariga ko'ra, o'qituvchilarning 86,7% i talabalar orasida SI ga yozma ishlarni to'liq topshirish holatlarining ortib borayotganidan xavotir bildirgan. Bu holat akademik halollik (academic integrity) masalasini kun tartibiga qo'yadi.

4. Lug'at boyligini kengaytirish va kontekstual o'rganish. SI texnologiyalari lug'at o'rganishda an'anaviy usullarni sezilarli boyitadi. An'anaviy lug'at yodlash usullari (ro'yxat tuzish, tarjima qilish) ko'pincha samarasiz bo'ladi, chunki so'zlar kontekstdan ajratilgan holda o'rganiladi. SI esa so'zlarni kontekstda taqdim etish, personal lug'at ro'yxatlari yaratish va intervalli takrorlash (spaced repetition) algoritmlaridan foydalanish imkonini beradi.

Anki, Memrise va Quizlet kabi SI qo'llab-quvvatlanadigan platformalar har bir foydalanuvchining eslab qolish ko'rsatkichlarini tahlil qilib, optimal takrorlash jadvalini avtomatik belgilaydi. Bu Ebbinghaus ning "unutish egri chizig'i" nazariyasiga asoslangan ilmiy yondashuv hisoblanadi.

5. Grammatikani interaktiv o'rganish. SI grammatik qoidalarini an'anaviy "qoida-mashq" usulidan farqli ravishda interaktiv va kommunikativ kontekstda o'rgatish imkonini beradi. ChatGPT va unga o'xshash modellar talabaga istalgan grammatik mavzu bo'yicha cheksiz miqdorda misollar yaratib berishi, xatolarni tushuntirib berishi va turli darajadagi mashqlar taklif etishi mumkin.

Tadqiqotimizda talabalarning 71,7% i SI dan grammatika o'rganishda foydalanganini va

ularning aksariyati bu usulni an'anaviy darslikdagi mashqlarga nisbatan samaraliroq deb baholaganini aniqladik. Biroq SI ba'zan noto'g'ri grammatik tushuntirishlar berishi mumkinligi ham qayd etildi — bu tanqidiy yondashuv zarurligini ko'rsatadi.

6. Tarjima va ko'p tillilik. Zamonaviy SI tarjima tizimlari (DeepL, Google Translate, Microsoft Translator) til o'rganishda muhim yordamchi vosita sifatida xizmat qiladi. Neural machine translation (NMT) texnologiyasi tarjima sifatini sezilarli yaxshiladi va talabalar uchun yangi tilning tuzilishi, iboralar va kontekstual ma'nolarni tushunishda kuchli qo'shimcha manba bo'lib xizmat qiladi.

Biroq tarjima vositalaridan to'g'ri foydalanish muhim ahamiyatga ega. Talabalar butun matnni tarjima qildirish o'rniga, alohida so'z va iboralar ma'nosini tekshirish, o'z tarjimalarini SI tarjimasi bilan solishtirish va farqlarni tahlil qilish uchun foydalanishlari maqsadga muvofiqdir.

Sun'iy intellekt dan til o'rganishda to'g'ri foydalanish strategiyalari.

1. "SI — yordamchi, inson — boshqaruvchi" tamoyili. SI dan samarali foydalanishning asosiy tamoyili shundaki, SI talabaning til o'rganish jarayonini to'liq o'z zimmasiga olmasligi, balki yordamchi vosita sifatida xizmat qilishi kerak. Bu tamoyil SAMR modeli (Puente dura, 2006) ga asoslanadi, unda texnologiya ta'limni almashtirish (substitution) emas, balki qayta aniqlash (redefinition) darajasida qo'llanilishi tavsiya etiladi.

Amalda bu shuni anglatadiki: talaba SI dan tayyor javob olish o'rniga, o'z fikrini ifodalab, keyin SI yordamida takomillashtirishi; SI taklif etgan variantlarni tanqidiy baholab, eng maqbulini tanlashi; va SI bilan interaktiv dialog orqali yangi bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirishi lozim.

2. Bosqichma-bosqich integratsiya modeli. SI vositalarini til o'rganish jarayoniga birdan to'liq kiritish o'rniga, bosqichma-bosqich integratsiya qilish samaraliroqdir. Birinchi bosqich — tanishish: SI vositalari bilan tanishish, ularning imkoniyat va cheklavlarini tushunish. Ikkinchi bosqich — qo'llab-quvvatlash: SI ni qo'shimcha mashq va mustahkamlash vositasi sifatida qo'llash. Uchinchi bosqich — integratsiya: SI ni dars jarayonining ajralmas qismiga aylantirish. To'rtinchi bosqich — innovatsiya: SI yordamida yangi, an'anaviy usullarda amalga oshirib bo'lmaydigan o'quv faoliyatlarni yaratish.

3. Tanqidiy fikrlash ko'nikmasini saqlash. SI dan foydalanishda tanqidiy fikrlash ko'nikmasini yo'qotmaslik eng muhim masalalardan biridir. Talabalar SI ning javoblarini so'zsiz qabul qilmasdan, ularni baholash, tekshirish va zarur hollarda rad etish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Bu uchun quyidagi amaliy usullar tavsiya etiladi: SI javoblarini boshqa manbalar bilan solishtirish; SI ning xato yoki noaniq javoblarini aniqlash mashqlari; guruhli muhokamalar orqali SI natijalarini tanqidiy baholash; va o'qituvchi rahbarligida SI chiqarimlarini tahlil qilish sessiyalari.

4. Akademik halollik tamoyillariga rioya qilish. SI dan til o'rganishda foydalanish akademik halollik tamoyillariga zid kelmasligi kerak. Buning uchun aniq chegaralar belgilanishi lozim: SI dan nimalar uchun foydalanish mumkin (masalan, grammatik tekshirish, g'oyalar generatsiyasi, mashqlar bajarish) va nimalar uchun foydalanish mumkin emas (masalan, mustaqil bajarilishi kerak bo'lgan yozma ishlarni SI ga topshirish). Ta'lim muassasalari SI dan foydalanish bo'yicha aniq siyosat va ko'rsatmalar ishlab chiqishlari va talabalarni ushbu qoidalar bilan tanishtirishi zarur. UNESCO ning 2023 yildagi tavsiyanomasi ham ta'lim muassasalarini SI siyosatini ishlab chiqishga chaqiradi.

5. O'qituvchining roli va malaka oshirish. SI ning keng tarqalishi o'qituvchining rolini bekor qilmaydi, aksincha yanada muhimroq qiladi. O'qituvchi endi nafaqat til o'rgatuvchi, balki SI vositalaridan foydalanishni yo'naltiruvchi, tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi va insoniy muloqotni ta'minlovchi sifatida faoliyat yuritishi kerak. Buning uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish dasturlari zarur. Bu dasturlar SI vositalari bilan ishlash ko'nikmalari, pedagogik integratsiya usullari va SI ning ta'limdagi etik masalalari bo'yicha bilimlarni qamrab olishi kerak.

Muhokama. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, SI texnologiyalari til o'rganish jarayonining barcha jihatlarida — tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozish va lug'at boyligini kengaytirishda samarali vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. Biroq bu samaradorlik bir qator

shartlarga bog'liq.

Birinchidan, SI dan foydalanish maqsadli va rejalashtirilgan bo'lishi kerak. Beixtiyor yoki tartibsiz foydalanish kutilgan natijani bermaydi. Ikkinchidan, o'qituvchining rahbarligi va yo'naltiruvi zarur — talabalar o'z-o'zidan SI dan samarali foydalanishni o'rganishlari qiyin. Uchinchidan, tanqidiy yondashuv saqlanishi lozim — SI ning cheklovlari va xatolari to'g'risida xabardorlik muhim.

Tadqiqotimizning cheklovlari orasida namuna hajmining nisbatan kichikligi (120 talaba, 15 o'qituvchi), faqat bitta ta'lim muassasasi doirasida o'tkazilganligi va qisqa muddatli kuzatuv o'tkazilganligini ta'kidlash lozim. Kelajakda ko'proq ta'lim muassasalarini qamrab olgan, uzoq muddatli longitudinal tadqiqotlar zarur.

Xulosa. Sun'iy intellekt til o'rganish jarayonini tubdan o'zgartirish imkoniyatiga ega bo'lgan kuchli texnologiyadir. Uning adaptiv o'qitish, nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish, yozma nutqni takomillashtirish, lug'at boyligini kengaytirish va grammatikani interaktiv o'rganish kabi jihatlari til o'rganuvchilar uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Biroq SI dan maksimal foyda olish uchun undan to'g'ri foydalanish zarur. "SI — yordamchi, inson — boshqaruvchi" tamoyili, bosqichma-bosqich integratsiya, tanqidiy fikrlashni saqlash va akademik halollikka rioya qilish kabi strategiyalar SI ning ijobiy ta'sirini oshiradi va salbiy oqibatlarining oldini oladi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi tavsiyalar beriladi: ta'lim muassasalariga SI dan foydalanish bo'yicha siyosat ishlab chiqish; o'qituvchilarga SI vositalaridan foydalanish bo'yicha malaka oshirish kurslarini tashkil etish; o'quv dasturlariga SI integratsiyasi bo'yicha modullar kiritish; va talabalar orasida SI dan mas'uliyatli foydalanish madaniyatini shakllantirish.

Kelajakda O'zbekiston sharoitida SI ning til o'rganishdagi rolini yanada chuqurroq o'rganish, mahalliy SI vositalarini yaratish va milliy o'quv dasturlariga SI integratsiyasi masalalari bo'yicha keng ko'lamli tadqiqotlar olib borish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullayev, M., Karimova, S., & Toshpulatov, A. (2023). Integration of AI technologies in English language teaching in Uzbekistan: Challenges and perspectives. *Journal of Central Asian Education Studies*, 8(2), 112–128.
2. Chen, X., Zou, D., Xie, H., & Cheng, G. (2021). Twenty years of personalized language learning: Topic modeling and systematic review. *Educational Technology & Society*, 24(1), 205–222.
3. Godwin-Jones, R. (2022). Partnering with AI: Intelligent writing assistance and instructed language learning. *Language Learning & Technology*, 26(2), 5–24.
4. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign.
5. Huang, X., Zou, D., Cheng, G., Chen, X., & Xie, H. (2023). Trends, research issues and applications of artificial intelligence in language education. *Educational Technology & Society*, 26(1), 112–131.
6. Kohnke, L., Moorhouse, B. L., & Zou, D. (2023). ChatGPT for language teaching and learning. *RELC Journal*, 54(2), 537–550.
7. Krashen, S. D. (1982). Principles and practice in second language acquisition. Pergamon Press.
8. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI as a tool for learning. Pearson Education.
9. Puentedura, R. (2006). Transformation, technology, and education. SAMR Model.
10. UNESCO. (2023). Guidance for generative AI in education and research. UNESCO Publishing.
11. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Harvard University Press.

12. Wang, T., Lund, B., Marengo, A., Pagano, A., Mannuru, N. R., Teel, Z., & Pange, J. (2023). Exploring the potential impact of artificial intelligence (AI) on international students in higher education. *Applied Sciences*, 13(11), 6716.
13. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. *Language Teaching*, 31(2), 57–71.
14. Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 1–27.
15. Zhai, X., Chu, X., Chai, C. S., Jong, M. S. Y., Istenic, A., Spector, M., ... & Li, Y. (2021). A review of artificial intelligence (AI) in education from 2010 to 2020. *Complexity*, 2021, 1–18.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA , PSIXOLOGIYA VA METODIKA	
AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA TALABALARNING INDIVIDUAL JISMONIY YUKLAMALARINI OPTIMALLASHTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH Mansurov Olimjon Odil o'g'li	4
CHUQURLASHTIRILGAN IXTISOSLIK BOSQICHIDA UZOQ MASOFAGA YUGURUVCHILARNING MASHG'ULOT JARAYONINI BOSHQARISH MUAMMOLARI Sirojev Shoxrux Fayzullo o'g'li	11
CHAQIRIQQACHA HARBIY TA'LIM DIDAKTIKASIDA TARBIYALASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI Bozorov Aziz Abloqulovich	16
DIFFERENSIAL YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA TASVIRIY SAN'AT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK ASOSLARI Bozorova Hamida Shukrilloevna	23
CHIZMACHILIK FANINI SUN'IIY INTELLEKTDAN FOYDALANIB O'QITISHNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI Omonova Rayxon	26
JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA REGBI ELEMENTLARIDAN FOYDALANISH ORQALI TALABALARNING HARAKAT KOORDINATSIYASINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI E.E. Jumayev	31
JISMONIY MADANIYAT YO'NALISHI TALABALARIGA KURASH TEXNIK HARAKATLARINI O'RGATISHNING UYG'UNLASHTIRILGAN METODIK MODEL G'ulomov Nasillo Baxshullo o'g'li	34
BO'LAJAK PEDAGOGLARDA HUQUQIY KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI Mirzayev Toxirjon Turg'unovich	43
ISSIQ IQLIMDA MASHG'ULOT YUKLAMASINI RPE VA YURAK URISH CHASTOTASI YORDAMIDA BAHOLASH I.I. Saidov	55
IMOM ABU HOMID G'AZZOLIY QARASHLARI ASOSIDA FARZAND TARBIYASINING METODOLOGIK VA NAZARIY ASOSLARINI TADQIQ ETISH Isoqova Gulnoz Ulug'bek qizi	61
RAQAMLI MONITORING VOSITALARI ORQALI YOSH KURASHCHILAR YUKLAMASINI OPTIMALLASHTIRISH Karim Mahramov	67

TALABALARNING REFLEKSIV KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING MAVJUD HOLATI Jumayeva Azizabonu Mo'min qizi	74
IQTIDORLI O'QUVCHILAR BILAN ISHLASHGA DOIR TAJRIBALAR Kattaqulova Nozbibi Shokir qizi	82
MINIATYURA SAN'ATIDA AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TASVIRIY VOSITALARNING UYG'UNLIGI Nozimova Muhabbat Akram qizi	85
DIGITAL TECHNOLOGY FOR L2 LISTENING DEVELOPMENT: CALL, MALL, CAPTIONS, VR, AND AI Juraboeva Nigina Olimjon kizi	95
ISSIQ IQLIM SHAROITIDA GIDRATATSIYA TARTIBINING YOSH YENGIL ATLETIKACHILARNING FUNKSIONAL HOLATI VA JISMONIY ISH QOBILIYATIGA TA'SIRI Nuriddinov Axrorjon Bahodir o'g'li	99
GANDBOLCHI TALABA QIZLARDA JISMONIY SIFATLARNI RIVOJLANTIRISHDA BOSQICHMA-BOSQICH YUKLAMA BERISH METODIKASI Dilnoza I. Yarasheva	105
OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARIGA BOSQON ULOQTIRISH TEXNIKASINI O'RGATISHNING PEDAGOGIK VA METODIK ASOSLARI Sarvinoz Iskandar qizi	111
GIMNASTIKA VOSITALARI ORQALI BO'LAJAK JISMONIY MADANIYAT O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Saidova Mahbuba Ayubovna	118
BOSHLANG'ICH TAYYORLOV GURUHIDAGI SPORT GIMNASTIKACHILARDA MOSLASHUVCHANLIKNI RIVOJLANTIRISH METODIKASINING SAMARADORLIGI Sayfiyev Hikmatullo Xayrulloevich	127
THE APPLICATION OF THE PEDAGOGICAL CONCEPT OF JADID SCHOOLS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM Shamsullayeva Ruxsatoy Sunnatullayevna	134
MULTIMEDIA VOSITALARI ASOSIDA TALABALARNING MUSTAQIL FIKRLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI Toshova To'ygul Amin qizi	141
INKLYUZIV TA'LIM MUHITIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING HAYOTIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MEKANIZMLARI Urunova Dilafruz Muzafarovna	145
МАКТАБ КЛАСТЕРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИННОВАЦИОН, КОМПЕТЕНЦИАВКИЙ ВА РЕСУРСЛАРГА АСОСЛАНГАН ЁНДАШУВЛАР Максуда Умаровна Бадалова	153
ЭВОЛЮЦИЯ ПОНЯТИЯ «КОММУНИКАТИВНАЯ	158

КОМПЕТЕНЦИЯ» В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ: ОТ ЯЗЫКОВОГО ЗНАНИЯ К ИНТЕГРАТИВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ХАРАКТЕРИСТИКЕ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ Нуруллаева Гузал Анваровна	
FILOLOGIYA FANLARI	
ОТ ПЕРЕЖИВАНИЯ К СМЫСЛУ: АВТОРСКАЯ МЕТОДИКА ИНТЕРПРЕТАЦИОННОГО ОСВОЕНИЯ ПОЭЗИИ А. АХМАТОВОЙ В ПРОЦЕССЕ ЯЗЫКОВОГО И ЛИЧНОСТНОГО РАЗВИТИЯ УЧАЩИХСЯ Жабборова Гулчехра Жобировна	168
NUTQIY AKTNI TADQIQ ETISHNING LINGVOPRAGMATIK VA ANTROPOSENTRIK MEZONLARI Akramova Surayo Renatovna	174
TILNI O'RGANISH JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKTNING KALIT JIHATLARI VA UNDA SAMARALI FOYDALANISH STRATEGIYALARI: RAQAMLI DAVR TILSHUNOSLIGINING YANGI UFQLARI Boymurodova Nishona Yunus qizi	178
IMOM G'AZZOLIY ASARLARIDA "ILM" KONSEPTINING LINGVOKOGNITIV TALQINI Barnoyeva Zarina Sayfiddinovna	184
ПУТЬ К СМЫСЛУ ЧЕРЕЗ СИМВОЛ: АВТОРСКАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ПРЕПОДАВАНИЯ ТВОРЧЕСТВА А. БЛОКА В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ЛИТЕРАТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ Жабборова Гулчехра Жобировна	189
INGLIZ XALQ ERTAKLARI LINGVOMADANIY-DIDAKTIK MIKROKORPUSINI SHAKLLANTIRISH: TANLASH MEZONLARI VA ANNOTATSIYA MODELI Djabbarova Feruza Azamovna	194
JOMIY VA NAVOIY IDIOSTILIDA "LA'L" KONSEPTI VA UNING METAFORIK XUSUSIYATLARI Tavakkal Choriyev	200
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI ADAPTIV TOPSHIRIQLARNING TALABALAR KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI Shabonova Shaxnoza Baxriddinovna	213
ANIQ VA TABIIY FANLAR	
BO'LAJAK BIOLOGIYA O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHGA QO'YILADIGAN ZAMONAVIY TALABLAR Hamdamova Nozima Mukimovna	218
GRAFIK SAVODXONLIKNI BAHOLASHDA ANIMATSION DIAGNOSTIKA VOSITALAR Xo'janiyozov Shokir Rustamovich	225